

Sygn. akt IIIU 234/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 czerwca 2015r.

<i>Sąd Okręgowy</i>	<i>w Ostrołęce</i>	<i>Wydział III</i>
<i>Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych</i>		

w składzie:

Przewodniczący: SSO Monika Obrębska

Protokolant: st. sekr. sądowy Beata Ossowska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 12 czerwca 2015r. w O.

sprawy z odwołania S. T. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w P.

o świadczenie przedemerytalne

na skutek odwołania S. T. (1)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w P.

z dnia 18 marca 2015r. znak (...)

orzeka:

- zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje S. T. (1) prawo do świadczenia przedemerytalnego począwszy od 10 marca 2015r.;
- stwierdza brak odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

UZASADNIENIE

W dniu 9.03.2015r. S. T. (1) złożyła w Oddziale ZUS w P. wniosek o ustalenie uprawnień do świadczenia przedemerytalnego.

Po rozpoznaniu tego wniosku decyzją z dnia 18.03.2015r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P. odmówił S. T. (1) prawa do tego świadczenia uznając, iż nie udowodniła ona wymaganego do dnia rozwiązania stosunku pracy 35 - letniego stażu pracy.

S. T. (1) decyzję powyższą zaskarżyła, wnosząc od niej odwołanie. W odwołaniu wskazała, że w okresie zakwestionowanym przez ZUS w dalszym ciągu pracowała w gospodarstwie rolnym, które przejął po rodzicach jej

brat S. M.. Była wówczas zameldowana w miejscowości (...), na stałe tam zamieszkiwała i nie miała innego źródła utrzymania.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania. W uzasadnieniu wskazał, że S. T. (1) nie spełnia warunku do przyznania świadczenia przedemerytalnego, o którym mowa w art. 2 ust. 1 pkt. 5 ustawy z dnia 30.04.2004r. o świadczeniach przedemerytalnych, gdyż nie posiada wymaganego na dzień 31.12.2009 roku 35-letniego stażu pracy. ZUS nie uwzględnił bowiem odwołującej jako okresu uzupełniającego okresu pracy w gospodarstwie rolnym od 1.01.1979r. do 17.10.1980r., wskazując, że z przedstawionych dokumentów wynika, że rodzice odwołującej w tym czasie nie opłacali składek na Fundusz Emerytalny Rolników i nie byli właścicielami gospodarstwa rolnego.

Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych ustalił następujący stan faktyczny:

S. T. (1) urodziła się (...) Wspólnie z rodzicami i rodzeństwem zamieszkiwała w miejscowości (...), gdzie była zameldowana i gdzie gospodarstwo rolne prowadzili jej rodzice R. i J. M.. Powyższe gospodarstwo rolne rodzice odwołującej umową z dnia 19.04.1978r. przekazali bratu S. S. M.. S. T. (2) od ukończenia 16 roku życia, tj. od 24.08.1976r., aż do podjęcia pracy zawodowej tj. do dnia 17.10.1980r. pracowała stale w powyższym gospodarstwie rolnym rodziców, a następnie brata. Odwołująca wykonywała wszystkie prace w tym gospodarstwie. W spornym okresie gospodarstwo nie było zmechanizowane, co powodowało, że na pracę w gospodarstwie (...), w okresie kiedy uczęszczała do szkoły w K. oddalonym od miejscowości G. o 12 km., poświęcała co najmniej 4 – 5 godzin dziennie, a w czasie kiedy nie dojeżdżała do szkoły około 10 godzin dziennie. Odwołująca pracowała zarówno przy pracach polowych, jak też codziennym obrządku inwentarza żywego, w tym w szczególności świń i krów. Zajmowała się ręcznym dojeniem krów, przeganianiem krów na łąki, dawała jedzenie świniom, parowała ziemniaki dla świń, pracowała przy żniwach, wykopkach, wiązała snopki, grabiła siano. Pracowała też przy siewie, pieleniu i wrywaniu buraków oraz rzepy. Pracowała również przy młóceniu, bronowaniu i roztrząsaniu obornika.

Od 18.10.1980r. S. T. (1) podjęła pracę zawodową poza gospodarstwem. Ostatni stosunek pracy został rozwiązany z dniem 31.08.2014r. z powodu likwidacji stanowiska pracy z przyczyn ekonomicznych dotyczących zakładu pracy. W (...) Handel (...) odwołująca była zatrudniona od 20.05.2013r. do 31.08.2014r. Do dnia 31.08.2014r. odwołująca zgromadziła (poza okresami pracy w gospodarstwie rolnym rodziców, a następnie brata) 26 lat, 2 miesiące i 18 dni okresów składkowych oraz 5 lat, 2 miesiące i 27 dni okresów nieskładkowych. Odwołująca była i nadal jest zarejestrowana jako bezrobotna i pobierała zasiłek dla bezrobotnych w okresie od 08.09.2014r. do 08.03.2014r., w okresie pobierania zasiłku nie odmówiła bez uzasadnionej przyczyny podjęcia propozycji odpowiedniego zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, w rozumieniu ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, ani zatrudniania w ramach prac interwencyjnych lub robót publicznych oraz złożyła wnioski o przyznanie świadczenia przedemerytalnego w terminie nieprzekraczającym 30 dni od dnia wydania przez powiatowy urząd pracy dokumentu poświadczającego 6 miesięczny okres pobierania zasiłku dla bezrobotnych.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o dokumenty z akt rentowych, zeznania odwołującej i świadków S. M. oraz S. N., umowę o przekazaniu gospodarstwa rolnego z dnia 19.04.1976r.

Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zważył, co następuje:

Odwołanie S. T. (1) od decyzji z dnia 18.03.2015r. jest zasadne i zasługuje na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności wskazać należy, że podstawą do ubiegania się przez odwołującą o prawo do świadczenia przedemerytalnego jest art. 2 ust. 1 pkt 5 i ust. 3 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 roku o świadczeniach przedemerytalnych, zgodnie z którym prawo do świadczenia przedemerytalnego przysługuje osobie, która do dnia rozwiązania stosunku pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy w rozumieniu przepisów ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, w którym była zatrudniona przez okres nie krótszy niż 6 miesięcy, posiadała

okres uprawniający do emerytury wynoszący co najmniej 35 lat dla kobiet. Zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt. 29 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, za przyczyny dotyczące zakładu pracy przyjmuje się:

a) rozwiązanie stosunku pracy lub stosunku służbowego z przyczyn nie dotyczących pracowników, zgodnie z przepisami o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn nie dotyczących pracowników lub zgodnie z przepisami ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy, w przypadku rozwiązania stosunku pracy lub stosunku służbowego z tych przyczyn u pracodawcy zatrudniającego mniej niż 20 pracowników,

b) rozwiązanie stosunku pracy lub stosunku służbowego z powodu ogłoszenia upadłości pracodawcy, jego likwidacji lub likwidacji stanowiska pracy z przyczyn ekonomicznych, organizacyjnych, produkcyjnych albo technologicznych,

c) wygaśnięcie stosunku pracy lub stosunku służbowego w przypadku śmierci pracodawcy lub gdy odrębne przepisy przewidują wygaśnięcie stosunku pracy lub stosunku służbowego w wyniku przejścia zakładu pracy lub jego części na innego pracodawcę i niezaproponowania przez tego pracodawcę nowych warunków pracy i płacy,

d) rozwiązanie stosunku pracy przez pracownika na podstawie art. 55 § 1¹ ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy z uwagi na ciężkie naruszenie podstawowych obowiązków wobec pracownika;

Zgodnie z ust. 2 cyt. wyżej ustawy za okres uprawniający do emerytury, o którym mowa w ust. 1, uważa się okres ustalony zgodnie z przepisami art. 5-9, art. 10 ust. 1 oraz art. 11 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Zgodnie z art. 10 ust. 1 pkt 3 cytowanej wyżej ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przy ustalaniu prawa do emerytury oraz przy obliczaniu jej wysokości uwzględnia się również, traktując je jako okresy składkowe – przypadające przed dniem 1 stycznia 1983 r. okresy pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16 roku życia, jeżeli okresy składkowe i nieskładkowe, ustalone na zasadach określonych w art. 5-7 ustawy są krótsze od okresu wymaganego do przyznania emerytury, w zakresie niezbędnym do uzupełnienia tego okresu.

Art. 2 ust. 3 cytowanej ustawy stanowi z kolei, że świadczenie przedemerytalne przysługuje osobie określonej w ust. 1 po upływie co najmniej 6 miesięcy pobierania zasiłku dla bezrobotnych, o którym mowa w ustawie o promocji zatrudnienia, jeżeli osoba ta nadal jest zarejestrowana jako bezrobotna, w okresie pobierania zasiłku dla bezrobotnych nie odmówiła bez uzasadnionej przyczyny przyjęcia propozycji odpowiedniego zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, w rozumieniu ustawy o promocji zatrudnienia, albo zatrudnienia w ramach prac interwencyjnych lub robót publicznych oraz złoży wniosek o przyznanie świadczenia przedemerytalnego w terminie nieprzekraczającym 30 dni od dnia wydania przez powiatowy urząd pracy dokumentu poświadczającego 6-miesięczny okres pobierania zasiłku dla bezrobotnych.

W przedmiotowej sprawie spór pomiędzy stronami ograniczał się do rozstrzygnięcia czy S. T. (1) osiągnęła do dnia rozwiązania stosunku pracy wymagany 35 letni okres składkowy i nieskładkowy. Spełnienie pozostałych przesłanek warunkujących przyznanie odwołującej prawa do świadczenia przedemerytalnego nie było przez ZUS kwestionowane.

Kwestia pracy w gospodarstwie rolnym była wielokrotnie przedmiotem rozważań w orzecznictwie sądowym. W judykaturze wykształcił się pogląd, iż o uwzględnieniu przy ustalaniu prawa do świadczeń emerytalno – rentowych okresów pracy w gospodarstwie rolnym sprzed 1 stycznia 1983 przesądza wystąpienie dwóch okoliczności tj. wykonywanie czynności rolniczych powinno odbywać się zgodnie z warunkami określonymi w definicji legalnej „domownika” z art. 6 pkt 2 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników tj. osoby bliskiej domownikowi, która ukończyła 16 lat, pozostaje z rolnikiem we wspólnym gospodarstwie domowym lub zamieszkuje na terenie tego gospodarstwa albo w bliskim sąsiedztwie oraz stale pracuje w tym gospodarstwie rolnym i nie jest związana stosunkiem pracy oraz czynności te muszą być wykonywane w wymiarze nie niższym niż połowa ustawowego czasu pracy, tj. minimum 4 godziny dziennie (vide np. wyrok Sądu Najwyższego z 28 lutego 1997 r., II UKN 96/96, OSNAOiUS 1997, nr 23, poz. 473).

ZUS po analizie zgromadzonej w aktach dokumentacji, uznał ostatecznie, że S. T. (1) udowodniła do dnia rozwiązania stosunku pracy staż pracy w wymiarze 33 lat, 9 miesięcy i 23 dni, przy czym jako okres uzupełniający ZUS zaliczył odwołującej jedynie okres pracy w gospodarstwie rolnym rodziców od 24.08.1976r. do 31.12.1978r. Wobec zakwestionowania przez organ rentowy zasadności zaliczenia odwołującej do stażu pracy okresu pracy odwołującej w gospodarstwie rolnym przekazanym przez rodziców bratu odwołującej S. M. w okresie od 1.01.1979r. do 17.10.1980r., Sąd w tym zakresie przeprowadził stosowne postępowanie dowodowe.

Na powyższe okoliczności Sąd przesłuchał świadków oraz odwołującą w charakterze strony, przeprowadził też dowód z dokumentów z akt emerytalnych.

Z zeznań świadków S. M. i S. N., jak też zeznań odwołującej przesłuchanej w charakterze strony wynika, że S. T. (1) od urodzenia zamieszkiwała w G., gdzie gospodarstwo rolne najpierw prowadzili jej rodzice J. i R. M., a następnie po przekazaniu gospodarstwa jej brat S. M.. Z zeznań odwołującej, jak też wskazanych świadków wynika też, że w spornym okresie gospodarstwo nie było zmechanizowane, co powodowało, że na pracę w gospodarstwie (...), w okresie kiedy uczęszczała do szkoły w K. oddalonym od miejscowości G. o 12 km., poświęcała co najmniej 4 – 5 godzin dziennie, a w czasie kiedy nie dojeżdżała do szkoły około 10 godzin dziennie. Odwołująca pracowała zarówno przy pracach polowych, jak też codziennym obrządku inwentarza żywego, w tym w szczególności świń i krów. Zajmowała się ręcznym dojeniem krów, przeganianiem krów na łąki, dawała jedzenie świniom, parowała ziemniaki dla świń, pracowała przy żniwach, wykopkach, wiązała snopki, grabiła siano. Pracowała też przy siewie, pieleniu i wrywaniu buraków i rzepy. Pracowała również przy młóceniu, bronowaniu, roztrzasała obornik. Ze wskazanych wyżej dowodów osobowych wynika, że charakter pracy odwołującej w gospodarstwie rolnym, w czasie kiedy gospodarstwo to należało do jej rodziców, niczym nie różnił się od okresu kiedy gospodarstwo to zostało formalnie przekazane bratu odwołującej, co przyznał sam S. M..

Sąd dał wiarę zeznaniom świadków i odwołującej, nie znajdując żadnych podstaw by kwestionować ich szczerść i zgodność z rzeczywistym stanem rzeczy. Świadczenie to brat odwołującej i sąsiad. Nie mają żadnego interesu w składaniu fałszywych zeznań. Ich zeznania wzajemnie się uzupełniają, tworząc logiczną całość. Świadczenie posiadali wiedzę na temat pracy odwołującej w gospodarstwie rolnym.

Zeznania świadków korespondują też w pełni z dowodami z dokumentów, których analiza wskazuje, że odwołująca w (...) gm. (...) była zameldowana od dnia 29.08.1960r., aż do 08.12.1981r. (vide poświadczenie o okresach zameldowania k. 17 akt rentowych). Umowa z dnia 19.04.1978r. i zaświadczenie z dnia 03.03.2015r. potwierdzają z kolei fakt przekazania gospodarstwa (...) (vide k. 16-16-17 akt sądowych i k. 16 akt rentowych).

Reasumując powyższe Sąd doszedł do przekonania, że przeprowadzone postępowanie dowodowe wykazało, że do wymaganego do dnia rozwiązania stosunku pracy stażu pracy należy zaliczyć S. T. (1) okres pracy w gospodarstwie rolnym rodziców, a następnie brata S. M. od dnia 2.08.1976r. do 17.10.1980r., w zakresie niezbędnym do uzupełnienia 35 letniego okresu składkowego i nieskładkowego wymaganego do przyznania świadczenia przedemerytalnego. Podkreślić należy, że z przeprowadzonych dowodów wynika, że charakter pracy odwołującej w gospodarstwie rolnym, w czasie kiedy gospodarstwo to należało do jej rodziców niczym nie różnił się od okresu kiedy gospodarstwo to zostało formalnie przekazane bratu odwołującej, co przyznał sam S. M..

S. T. (1) spełniła też wszystkie pozostałe przesłanki warunkujące nabycie uprawnień do świadczenia przedemerytalnego, wynikające z art. 2 cytowanej wyżej ustawy o świadczeniach przedemerytalnych, tj. stosunek pracy został rozwiązany z dniem 31.08.2014r. powodu likwidacji stanowiska pracy z przyczyn ekonomicznych dotyczących zakładu pracy. W (...) Handel (...) odwołująca była zatrudniona od 20.05.2013r. do 31.08.2014r., a więc przez okres dłuższy niż wymagane min. 6 miesięcy (vide: świadectwo pracy k. 8 akt rentowych). Odwołująca była i nadal jest zarejestrowana jako bezrobotna i pobierała zasiłek dla bezrobotnych w okresie od 08.09.2014r. do 08.03.2014r., w okresie pobierania zasiłku nie odmówiła bez uzasadnionej przyczyny podjęcia propozycji odpowiedniego zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, w rozumieniu ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, ani zatrudniania w ramach prac interwencyjnych lub robót

publicznych (vide: zaświadczenia z PUP k. 20 akt rentowych) oraz złożyła wniosek o przyznanie świadczenia przedemerytalnego w terminie nieprzekraczającym 30 dni od dnia wydania przez powiatowy urząd pracy dokumentu poświadczającego 6 miesięczny okres pobierania zasiłku dla bezrobotnych.

Biorąc pod uwagę powyższe Sąd w oparciu o art. 477¹⁴§2 kpc zmienił zaskarżoną decyzję z dnia 18.03.2015r i przyznał S. T. (1) prawo do świadczenia przedemerytalnego od dnia 10.03.2015r. tj. tj. od dnia następnego po złożeniu wniosku wraz z wymaganymi dokumentami – stosownie do treści art. 7 ust. 1 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych.

Zgodnie z treścią art. 118 ust. 1a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, stosowanym odpowiednio, Sąd był zobowiązany, przyznając odwołującej prawo do świadczenia przedemerytalnego, do zamieszczenia z urzędu w sentencji wyroku rozstrzygnięcia w przedmiocie odpowiedzialności organu rentowego odnośnie do nieustalenia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji tj. zarówno przyznającego prawo do świadczenia, jak też jego brak (vide wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28.04.2010 roku, II UK 330/09, LEX 604220). W ocenie Sądu Okręgowego w przedmiotowej sprawie brak było podstaw do obciążenia organu rentowego odpowiedzialnością za nieustalenie wszystkich okoliczności niezbędnych do wydania decyzji o przyznaniu odwołującej prawa do świadczenia przedemerytalnego. ZUS nie dysponował bowiem niezbędnymi i wystarczającymi dokumentami pozwalającymi na uwzględnienie odwołującej jako okresu uzupełniającego okresu pracy w gospodarstwie rolnym jej brata S. M.. Dopiero na etapie postępowania sądowego, po przeprowadzeniu stosownego postępowania dowodowego odwołująca w sposób niewątpliwy wykazała, że sporny okres należy jej również zaliczyć do wymaganego ustawą 35 letniego okresu składkowego i nieskładkowego.

Z tych względów orzeczono jak w pkt. 2 wyroku.